

Rosholms Saga.

Ved Lærer A. Christensen, Haring.

Fortsat fra Aarvog 1927.

10. *Peter Jørgen Rasmussen Winther* var Søn af Præsten Rasmus Pedersen Winther af Ørbæk (Fyn), der engang kom kørende hjem med det ene Hjul bag i Vognen og sin afdøde Formand i Hjulets Sted. Bedstefaderen var Præst i Føns. - Han var født 23. Juli 1723, Student privat 1736 (inter nobiles relatus), Kandidat 1740 (haud), Præst i Haring-Stagstrup 8. November 1748, Provst, gift 9. Juli 1751 med Fr. Thestrups Datter, Barbara Maria Frederiksdatter Thestrup; de havde 3 Sønner og 2 Døtre. Hun blev gift 2. Gang med Krigsprocureur Jens Peter Wiedemann, - Han døde sidst i Februar og blev begravet 1. Marts 1766, Herom i Kirkebogen for Haring:

Aar 1766 - 1. Marts - blev afgangne Provst Winther, disse Menighedens Lærere, begravet i sin Alders 42. Aar. I Randen er tilføjet - en velbegavet Mand. Begravelsen er ogsaa indført i Stagstrup Kirkebog, hvor Alderen er sat til 43 Aar.

11. *Jesper Hansen Høyer* var Præstesøn fra Tise i Salling og født 11. Oktober 1716, han var Student fra Wiborg 1739, Kandidat 1745 (non), Kapellan i Skjoldborg 9. Maj 1749 hos Ole Kamp, Kapellan i Farsø 3. December 1751, Sognepræst i Louns 22. August 1755; blev Præst i Vejerslev 10. Marts 1758 og kom til Haring-Stagstrup 23. Maj 1766, Provst 1788 og gift 1756 i Louns med Formandens Enke Ellen Markusdatter Alsing: han tog sin Afsked 15. April 1798 og flyttede til Nykøbing paa Mors, hvor han døde 20. Marts 1804; hans efterlevende Hustru døde i Nykøbing 11. September 1811. De havde 1 Søn og 5 Døtre.

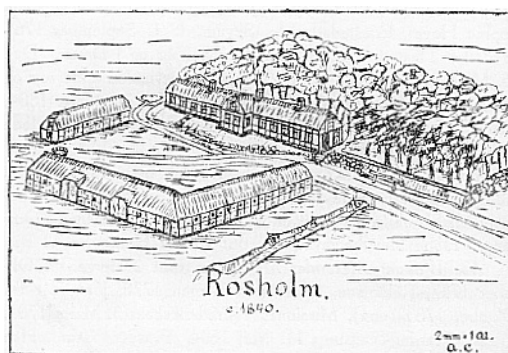
12. *Poul Holm*, Lærersøn fra Gunderup, f. 1761, Student fra Aalborg 1785, Kandidat 14. Juli 1790 (haud), Præst i Hjortdal 17. August 1792, i Haring-Stagstrup 30. Maj 1798, Herredsprovst 1803. Han blev 5. Juni 1793 gift med Magdalena Sophie Høyer, Præstedatter fra Skyum, f. 1. September 1761 og død i Thisted 1332; de havde 2 Sønner og 1 Datter. Den 15. Marts 1804 gik han hjem fra Skyum, besvimeede undervejs og fandtes næste Morgen uden Følelse; han

døde 20. Marts 1804, mærkelig nok samme Dag, som hans Formand i Embedet døde ovre i Nykøbing.

Provst Poulsen skriver om ham: Han blev siden erindret med den mest levende Kærlighed, baade fordi han var en begavet Mand, en god Prædikant og en meget venlig Mand i Omgang. Holm blev begravet 4. April 1804 i Haring.

13. *William Alexander Meyer* var født i Bergen 9. Oktober 1757, Rektorsøn, Student fra Bergen 1778, Kandidat 14. Oktober 1783 (non), Missionær i Frederikshaab 3. Marts 1784, Præst i Haring-Stagstrup 11. Maj 1804, Provst s. Aar. Han blev 28. April 1784 gift med Margrethe Restrup. Kun 55 Aar gl. døde han og blev begravet 27. Oktober 1812. Biskop A. Janzen skriver i hans Liber daticus: Med Fornøjelse eftersat ved Visitats 1808 ligel. 1811.

Han opgiver, at Rosholm Præstegaard har 46 Tdr. Land Ager, 14 Tdr. Land Eng og 16 Tdr. Land Hede, ialt 76 Tdr. Land geom. Maal og desuden et Stk. Skudtørvsmose i Engkjær vesten for Stagstrup By, hvis Græsning tilhører Annexbonden. Præstegaardens Hartkorn er 8 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk., hvorunder er indbefattet de 3 Afbyggere i Trædholm. Desuden 4 Skpr. Hartkorn paa Stagstrup Mark, overdraget Degnen Yde, og Hartkornet af den til Øland solgte Jord.

Bygningerne er: Salshus 52 Al. lang, Østerhus 52 Al., Lade 42 Al. og Westerhus 24 Al. samt Tørvehus

nord for Salshus - 17 Al. - Den vestre Ende af Stuehus, Østerhus og Westerhus er nybyggede af hans Formand, Provst Holm, og han har opført Tørvehuset af gammelt Tømmer. Ydervæggene er alle af Mursten i Bindingsværk med Straatag. Mærkelig nok de samme Bygninger, som ved Embedets Flyttelse 1920; men da var Bindingsværket erstattet af Grundmur. Den Gang, som altid, Vej gennem Gaarden. I Brandkassen var alle Bygninger ansat til 2000 Rdl.

Holms Enkes Lavværg, Hr. Sørensen til Irup, opgiver Indtægterne af Embedet (indført i Bog af Meyer) saaledes:

Af Haring Sogns 18 Ejendomsbesiddere (9 Gmd. og 9 Husmd.): Korntiende 23 Tdr. 6 Skp. Byg; 6 Skp. Rug; 3 Ol Æg; 2 Lisp. 15 Pd. Ost samt 1 Rdl. 5 M. 8 Sk. i Penge.

Af Stagstrup Sogn (14 Gmd., 26 Hmd.): 91 Td. 1½ Skp. Byg; 1 Td. 2 Skp. Rug, 6 Ol Æg, 4 Lisp. 8 Pd. Ost.

Af Sundby (12 Gmd., 7 Husm.): 60 Tdr. 2 Skp. Byg, 1 Td. Rug, 5 Ol 40 Stk. Æg, 4 Lisp. 11 Pd. Ost og 4 Rdl.

Af Gærup (8 Gmd., 12 Hmd.): 43 Tdr. 4 Skp. Byg, 6½ Skp. Rug, 3 Ol 40 Stk. Æg, 2 Lisp. 14 Pd. Ost og 1 Rdl.

Der var altsaa ialt 107 Tiendeydere, deraf 34 Husmænd. Øland maatte i Landgilde af Stensholms Jord betale 20 Rdl.; de 3 Fæstere i Trædholm 18 Rdl. 2 M. 4 Sk. Annexet i Stagstrup 7 Tdr. Byg; Degnen Yde 4 Tdr. Byg og 6 Læs Tørv. Ialt = 229 Tdr. 5½ Skp. Byg, 3 Tdr. 6½ Skp. Rug, 20 Ol Æg, 15 Lisp. Ost og 53 Rdl. 12 Sk. i Penge.

Det højeste Kaldet kan sættes til: 229 Tdr. 5½ Skp. Byg samt i Penge 268 Rdl. 2 M. 12 Sk. Naar der i Opmaal fradrages 11 Tdr. 4 Skp. Byg, bliver igen 218 Tdr. 1½ Skp. Byg til 2 Rdl. 4 M. 10 Sk. Tønden; bliver 604 Rdl. 3 M. 6 Sk.; hertil de 268 Rdl. 2 M. 12 Sk. Kaldets Indtægt i Penge = 873 Rdl. 2 Sk. Herfra 200 Rdl. 2 M. (deraf 99 Rdl. 8 M. i Pension). Rest: 672 Rdl. 7 M. 2 Sk.

For en Rytterhest faas 12 Rdl. En Byrde paa Kaldet af ikke ringe Betydning, især om man ofte skal friste den Skæbne at koste en ny, ej at tale om, hvad Rytteren aarlig maa fornøjes med for ey at have at udsætte paa den.

Præsten tilkommer Tiende af 45 Td. 6 Skp. 2 Alb. Hartkorn i Haring Sogn.

Præsten tilkommer Tiende af 213 Td. 7 Skp. 3 Fdk. i Stagstrup Sogn.

Den halve Kongetiende 121 Td. 7 Skp. 3 Fdk. 1½ Alb. af begge Sogne.

Annexgaarden paa 10 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1 Alb., hvoraf Præsten nyder alle 3 Tiender = 31 Td. 2 Skp.

Summa 442 Td. 7 Skp. 3 Fdk. ½ Alb.

Aaret 1807 blev Tiendeydelsen efter ny Accord forhøjet noget, nemlig til 247 Td. 7¾ Skp. Byg, der skulde leveres ulastelig og velrenset og ydes mellem Høst og Mortensdag, medens Yderne forpligtede sig

til at levere den ved en af de 3 nærmeste Udskibningsteder. Om Offeret hedder det, at enhver herefter vil gøre sig en Ære i at vise sig ”honnet”, og ”det skal da være mig en Bevæggrund til at Tiendeaccorden bliver af Varighed”.

I Anledning af Krigen med England har Meyer anført en Mængde Plakater, saaledes om Kirkebøn, saa længe Krigen varer; om at alt Forraad af Krudt, Salpeter og Bly skal angives for Øvrigheden; om Udskrivning af Soldater til Landtjenesten, om Assurance af Skibe med Korn til Norge, om Bidrag til en ny Flaade og om, at det er forbudt at fremstille Brændevin af Rug i Nørrejylland og Fyn.

14. *Ole Frederik Bruun* var Garversøn fra Kristiania og født 1. Juni 1772, Student fra Kristiania 1793, Kand. 1. Maj 1798 (non), Kapellan i Hjarup 12. Oktober 1798, Sognepræst i Hvidbjerg v. Aa 18. Marts 1803 og kom til Haring som Sognepræst for Haring-Stagstrup 1. Juni 1813. Han blev forflyttet til Saxild ved Odder 3. Oktober 1821 og gift i København 1. August 1798 med Charlotte Christine Brummer (døbt ¼ 1776, d. i Odder 1864). Der var 4 Sønner og 2 Døtre, af hvilke sidste den yngste blev født i Rosholm 23. Novbr. 1816 og hed: Sophie Augusta Bruun, medens den ældste, der var født 1801 i Hjarup, blev gift med Hr. Paul Ernst Ulrich Tøttrup af Dueholm. Brylluppet fejredes i Rosholm i Aaret 1819. Bruun entledigedes 13. Maj 1854 og døde i Odder 28. Marts 1863; han blev begravet paa Odder Kirkegaard 7. April 1863.

15. *Frederik Hobe* var Sognepræst i Rosholm fra 1822-35. Han var født i Randers 9. Maj 1787, hvor hans Fader var Generalmajor, og blev Student fra Randers 1803, Kandidat 7. Oktober 1807 med Laud., Kapellan hos Amtsprovsten i Aarhus 7. Maj 1813, Præst i Haring-Stagstrup 26. April 1822, gift 5. August 1823 ifølge kgl. Bevilling med Johanne Marie Søltoft af Vejerslev (f. ¼ 1796 og levede endnu i Randers 1868). Forlovere ved Brylluppet, der stod i Rosholm, var Pastor Kabell, Skyum, og Forvalter Søltoft, Abildgaard. Deres Børn var: 1. Jørgen Kristoffer Hobe, f. ½ 1827 til hvem Provst Benzon af Snedsted stod Fadder, 2. Katharine Hobe, f. 17/9 1823, 3. Johanne Frederikke Hobe, f. 17/4 1825, 4. Ane Elisabeth Hobe f. 5/8 1829, 5. Andrea Severine Hobe, f. 28/12 1831, Faddere G. Brammer og Willemoes til Tøttrupgaard, samt 6. Marie Dorthea Mariane Hobe, f. 5/5 1834.

F. Hobe døde 8. Marts 1835 og blev begravet 17. Marts s. Aar. Han blev saaledes kun 48 Aar gl.

Medens han var Præst, kom der en Skrivelse om indbyrdes Undervisning (3. Sept. 1822), en anden om, at Folk ikke maatte bære Kaardestikker eller andre skjulte Vaaben, og Pinsedag 14. Maj 1826, holdtes der rundt i Danmarks Kirker Jubelfest for Harald Klaks Daab, til hvilken Fest der var bevilget 1600 Rdl. af Staten. Et morsomt Cirkulære modtog Pastor Hobe 1829; det lød saaledes:

Amts Skrivelse: Indløbne Klager om, at Kartofflerne ikke kan blive optagne, fordi Fattiglemmerne og deres Børn, som understøttes af Kommunen, vægre sig for at arbejde ved Optagningen, uagtet man har budt dem hver 8de, ja, undertiden hver 7de Skp. - Dette overbeviser Amtet om, at disse Fattiglemmer maa nyde en større Understøttelse af det offentlige, end de behøve, eller ogsaa, at de maa staa i den urigtige Formening, at det maa være det offentliges Pligt at underholde dem, uagtet de selv forblive i Lediggang og Dovenskab. - Fattigvæsenet maa derfor undersøge, hvem af dem, der ikke har haft en tilstrækkelig og antagelig Grund, at deres Understøttelse kan sættes til det allernødvendigste, at de kan tvinges til i Fremtiden at anvende deres Kræfter saa vidt muligt til deres eget Underhold og ej mere end absolut nødvendig falde Kommunen til Byrde.

Thisted Amtshus, 28. Oktober 1829. *Faye.*

Aar 1831 skal Mogens Eriksen betale af 1 Td. Hartkorn Fæstegods:

1. Landskat	6 Rdl. 11 Sk.
2. Tugthus- og Chirurgicalskat.....	” Rdl. 11 Sk.
3. Afgiften efter Forordning af 12. Jan. 1827 ..	” Rdl. 17 Sk.
4. Vej og Stensluse Skat	” Rdl. 4 Sk.
5. Veterinærskat	” Rdl. 1 Sk.
6. Amtsrepartitionsfonden	” Rdl. 50 Sk.
Summa	6 Rdl. 83 Sk.
Derudi afgaar Eftergivelse i Landskat	” Rdl. 72 Sk.
Altsaa igen at betale	6 Rdl. 11 Sk.

(i Sedler eller Tegn)

samt Landgilde = 5 Rdl. 24 Sk.
(i Sølv)
som er betalt

F. Hobe.

Degnen Yde betaler af 4 Skp. Hartkorn (det halve) 3 Rdl. 5½ Sk. samt 4 Tdr. Byg i Landgilde.

Aar 1837 betaler samme Mand: Landskat 6 Rdl., Kørselsskat 42 Sk., Toldafgift 16 Sk., Amrsreparti. 64 Sk., Vej- og Stensluse 24 Sk. samt Stænderskat 12 Sk., Landgilde 5 Rdl. 24 Sk. Landskat og Stænderskat = 6 Rdl. 12 Sk. Landskatteferg. 72 Sk. = 5 Rdl. 36 Sk. (i Sedler). De øvrige Poster 6 Rdl. 74 Sk. (i Sølv).

Chr. Poulsen af 1 Td. Hartkorn som ovenfor; men han betaler 2 Tdr. Byg og 3 Tdr. Havre i Landgilde.

1844: Ny Matrikul:

Erik Mogensen 1 Td. 1 Skp. 1 Fdk. 2¾ Alb.
(Gammelskat kommer til).

Kr. Poulsen 1 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb.

M. Thomsen 1 Td. 2 Skp. 0 Fdk. 1½ Alb.
(1876 bliver det Jens Madsen).

Yde 0 Td. 6 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb.

Fra 1849 kvitterer Fibiger 1854 ophører Kvitteringerne.

16. *Karl Ludvig Poulsen* var født i Slagelse, hvor Faderen var Bager, d. 16. Januar 1806. Han blev Student 1823, Kandidat 14. Januar 1831 med Laud. Under 9. Juni 1835 kaldes han til Sognepræst i Haring-Stagstrup, 7. Oktober 1848 allernaadigst udnævnt til Sognepræst i Vestervig-Agger og endelig 19. April 1863 forflyttet til Torkildstrup paa Falster. Han blev 23. April 1836 gift med Marie Brøndum, en Barberdatter, og i dette Ægteskab var der 6 Børn, 4 Sønner og 2 Døtre, nemlig: 1. Marie Louise Margrethe P., f. 27/8 1837, Brammer var Fadder, og død 10/5 1839,

2. Alvilda Mathea P., f. 4/4 1840, Proprietær Godschesen af Irup er Fadder, 3. Poul Christian Edelborg P., f. 14/5 1842, Fadder: Pastor Bille, Skyum, Proprietær Sørensen, Irup, Fuldmægtig Bendixsen, Vestervig, og cand. phil. Stigaard fra Irup, 4. Carl Ludvig Anton P., f. 19/6 1844, 5. Carl Herholt Octavius P., f. 10/9 1846 og 6. Emil August P., f. 14/3 1849 til hvem Sognepræst Fibiger til Rosholm stod Fadder. - En Aksel Brøndum (sikkert en Broder til Fruen) blev konfirmeret i Rosholm 1837; hans Fader er Brændevinsbrænder, Dbm. Christian Anton Brøndum, og Moderen er Marie f. Rosenstand. - Baade som Sognepræst i Rosholm og Vestervig var Poulsen Provst for Hassing-Refs Herreder, og han var en ualmindelig begavet Mand og en sjælden Taler. Næsten hver Søndag prædikede han saa indtrængende, at intet Øje var tørt. Han var desuden meget venlig i Omgang og opstillede ikke sig selv som Eksempel. Ofte sagde han: Gør efter mine Ord og ikke efter mine Gerninger. Med stor Nidkærlighed røgtede han sine Embedsforretninger. Han tog Afsked fra Torkildstrup 22. Januar 1880 og døde i April 1882. Han lod Rosholm Jorder delvis inddige.

17. *Peter Nicolaj Fibiger*, født 2. Januar 1810, Søn af Pastor C. F. Fibiger af Jetsmark, hvis Fader J. A. Fibiger var Conrektor i Aalborg, blev Student fra Aalborg 1829, Kandidat 1838 med Laud. og kaldedes til Haring-Stagstrup 9. Decbr. 1848. Han havde da fra 15. Maj 1841 været Katheket i Ribe og blev her gift samme Aar 13. August med Stiftsprovstens Datter Julie Marie Frost (f. i Ringkøbing 4/6 1817). De havde 3 Sønner og 4 Døtre, nemlig: 1. Antonie Sophie Petrea, f. 2/10 1842, d. 29/10 1842, 2. Peter Nicolaj Frost F., f. 1/6 1844, d. 27/2 1845, 3. Emil F., f. 21/8 1846, Faderens Eftermand, 4. Augusta F., f. 17/8 1848, Sygeplejerske, d. 28/4 1905, begr. i Familiegravstedet paa Haring Kirkegaard 6/5 1905, 5. Peter Nicolaj Frost F., f. 8/7 1850, g. 11/6 1875 med Nicoline Mathilde, f. Frederiksen (d. 15/4 1915), Lærer i over 40 Aar, d. 23/9 1926, begr. 29/9 paa Haring Kirkegaard. Deres Søn er den nuværende Ejer af Øland, Folketingsmand V. Fibiger. 6. Antonie Sophie Petrea F., f. 7/7 1852, d. 15/6 1864, og 7. Christiane Frederikke F., f. 5/5 1857, Biskop Daugaard, Ribe, Fadder, g. 12/8 1875 med Grosserer P. N. F. Valeur. Saavel Lærer Fibigers som Grosserer Valeurs Bryllup fejredes i Rosholm, og, som det fremgaar af ovenstaaende, i samme Aarstal.

Provst Fibiger skriver: Præstegaarden Rosholm er beliggende 2 Mil sønden for Thisted og har efter gl. Matrikul 8 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. 1 Alb. Hartkorn (privilegeret), hvoraf 2 Tdr. 6 Skp. hviler paa bortfæstet Jord, og 1 Skp. 2 Fdk. ¾ Alb. uprivilegeret Hartkorn, der hviler paa en Tørveparcel, beliggende i Stagstrup og kaldet Engkjær, af hvilken Tørv faas til Præstegaarden. Efter ny Matrikul er det privilegerede Hartkorn 9 Tdr. 6 Skp. 2¼ Alb., hvoraf 4 Td. 3 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. paa bortfæstet Jord. Præstegaarden har saaledes 5 Tdr. 2 Skp. 1 Fdk. 2¼ Alb. Hartkorn.

Assurancen er 3400 Rdl. Der er kommet Kvist paa Stuehuset, og det, den østre Ende af Stuehuset og den nordre Ende af Østerhuset har faaet Grundmur. – Han meddeler, at Agrenes Madjord er sandblandet Muld, deres Underlag mest Grus og Sand. Arealet opgives som af Pastor Meyer, Hedelodden afbenyttes til Fladjtørv og Faaregræsning. Udsæden er 30 Tdr. Korn, og der avles i Almindelighed 60 Læs á 180 Neg. Høavlen er aarlig ca. 40 Læs, og fra Agrene høstes 4 á 6 Læs Kløverhø. Besætningen er 4 Heste, 16-20 Fækreaturer (nuv. Bruger har 24, men han har ogsaa i Aar avlet 100 Læs Korn efter 30 Tdr. Udsæd) og 30 Faar. Marken har jeg ladet inddige; der er flere Grøfter til Vandets Afledning. Af mig er indført *Brak*, bedre Sædskifte og Vintersæd, der ikke forhen blev dyrket. Annexgaarden i Stagstrup har efter ny Matrikul 6 Tdr. 5 Skp. 1¹/₄ Alb. Hartkorn, men er forlængst bortsolgt. Kvægtienden er 10 Rdl., Smaarente 5 Tdr. 1 Skp. Rug, 17 Lpd. 10 Pd. Ost, 20 Ol 2 Snese Æg. Korntienden udgør 220 Tdr. Bygs Værdi, heri de 3 Tiender fra den bortsolgte Annexgaard i Stagstrup. Til Embedet hører desuden ½ Kongetiende af Stagstrup 2 Skp. Byg af hver Td. Hartkorn, ialt ca. 60 Tdr. Byg. 9 Mænd i Stagstrup har ydet 9 Læs Tørv, medens mindre Gaarde har udkørt Gødske 1 Dag samt hjemkørt 2 Læs Tørv; endnu mindre Gaarde har kørt 1 á 2 Læs, og hver Fæster har ydet 3 Dages Arbejde i Høst eller Højbjergning med Karl og Pige; Kost i Præstegaarden. Offer og Aceidenser 140 Rdl.

Den 15. Maj 1852 kom Loven om, at Korntienden skulde ydes med fast aarlig Afgift. 27. Juni 1855 visiterede Biskop Bindsbøll i Stagstrup Kirke. Han skriver: Jeg forefandt en talrig Menighed. Sognepræsten, Hr. Fibiger, holdt en opbyggelig Prædiken. Af unge mødte ca. 70, og de tog med Lyst og Iver for Forstand Del i, hvad der blev talt med dem om, og røbede at være vel oplærte i deres Saligheds Sag.

Ifølge ministeriel Cirkulære af 12. Novbr. 1855 fik F. oprettet et Menighedsraad. Det behandlede: Forbud mod Søndagsarbejde, Kirkegaardenes Forskønnelse, Ubetimeligheden i, at en Brud flyttede til Brudgommens Hjem lige efter Lysningen, de unges Pligt til at møde regelmæssigt i Kirken til Overhøringerne, Mormonernes Optræden i Haring Hede, der dog ingen Følger havde, men blev helt uden Betydning. Den hyppige Hjemmedaab var ligeledes til Behandling, og der blev Enighed om kun at anvende den i allernødvendigste Tilfælde. Endelig indførtes ved Menighedsraadets Initiativ ev. kristel. Salmebog i begge Menigheder. 1866 erklærede Provsten, at Menighedsraadets Virksomhed er ophørt, da den ikke har Rod i Menighedens Bevidsthed og derfor væsentlig intet udretter.

6. November 1856 blev Balslevs Lærebog indført i Skolerne, og 29. April 1866 som ovenfor nævnt den nye Salmebog.

Rosholms Hedelod vestligst i Haring op mod Hørsted Aa blev solgt 1859 til Jesper Kristian Thomsen af Skyum for 650 Rdl. at indbetale 11. Juni 1860 samt aarlig at levere til Præstegaarden 80 Snese Hedetørv i 4 Aar, hvorefter indtraadte en aarlig Afgift af 4 Tdr. Byg, medens Tørveleverancen da bortfalder. Køberen betaler Salgsomkostningerne.

Aar 1860 er Embedets Indtægter ansat i Pengeværdi 2473 Rdl. 5 Mk. 8 Sk., medens Udgifterne er 537 Rdl. 3 Mk. 3 Sk. Indkomst 1936 Rdl. 2 Mk. 5 Sk. Kaldets Kapitaler udgør 3699 Rdl. 3 Mk. 10 Sk.

Den første Dræning foretoges 1867; 3¹/₂ Td. Land blev derved afvandet, og der foretoges et Laan dertil paa 140 Rdl. at afbetale i 10 Aar.

Ved Provst Poulsens Afrejse fra Vestervig 1863 blev Pastor Fibiger ¹⁵/₂ 1864 udnævnt til Provst; ⁷/₄ 1874 udnævntes han til Ridder af Dannebrog, og 21. Juli 1878 entledigedes han fra Provsteembedet. Han redegør 1860 for de Arbejder, han har ladet udføre ved Rosholm Præstegaards Istandsættelse. Han har forsynet hele Staldlængen med Grundmur, istandsat den vestre Halvdel af Salshuset og bygget den østre Halvdel helt om, ført Kvisten op i Højde med det øvrige, og der er nu en god Bolig. Alt er udført saare billigt, og derom skriver han til Stiftsøvrigheden:

I lang Tid har jeg indkøbt Tømmer o. lign. pr. kontant. Ved lejede Folk har jeg ladet tilvirke 5000 Mursten, og Prisen for disse Sten er sat til 12 Rdl., medens den ellers er 15 Rdl. pr. Tus. - 5000 Sten har jeg taget for ikke ydet Tiende; de øvrige Sten er købt fra de smaa Teglværker her paa Egnen. Folk har jeg skaffet mig lejlighedsvis paa samme Maade, og Arbejdet har derfor været flere Aar; derved blev det billigere, og jeg betalte kontant og har ikke forlangt Kvitteringer. - Jeg har samlet Materialierne og bygget Præstegaarden op, saa den for Tiden er en af de bedst byggede Præstegaarde i denne Egn i god Tro til, at der ikke vil blive mig nægtet Godtgørelse ved min Forflyttelse eller ved mit Dødsfald. Synet har godkendt Arbejdet baade 1858 og 59, og den helt opbyggede Præstegaard maa da kunne vise, at Arbejdet er baade billigt og godt udført. - Han slutter med, at han jo maa bære Tabet, hvis Stiftsøvrigheden ikke godkender Regningen. - Det drejer sig altsaa nærmest om Kvitteringerne, men selvfølgelig fik Provsten sin Ret. Rosholms Bygninger er altsaa saa at sige blevne fornyede i Aarene 1852-60. Den østre Del af Stuehuset det først nævnte Aar.

Provst Fibiger var Formand for det andet Steds i Aarbogen omskrevne Børnehjem i Villerslev og roser det 1868. Fire Aar senere blev Lederen af dette Hjem, Hr. Hove, Dannebrogsmænd, og 1874 er der 39 Børn, deraf 25 fra Thisted Amt; de øvrige er fra Landets forskellige Egne, og et nyt, passende Skolelokale er opført; men, skriver Provsten: Siden da har Inspektionen ikke været der, da de indre huslige Forhold paa Anstalten er blevne uheldige og truer

Anstaltens Bestaaen. Man har atter og atter forhandlet med Bestyreren og hans Hustru om denne mislige Sag, men det har ikke ført til noget Resultat. Sidste Opfordring til Bestyreren om at værgе sit eget og Anstaltens gode Navn og Rygte ved retslig Tiltale mod den eller de Personer, der vitterligt har bragt hans Anstalt i Vanry, har han ikke villet efterkomme. Da Inspektionen saaledes ser sin Virksomhed betydningsløs, har den hos Amtsraadet bedt sig fritaget for det den i sin Tid overdragne Tillidshverv, og denne Tilladelse er bleven givet. Amtmanden, Proprietær Nyby, Øland, og Provsten udgjorde Inspektionen. Skolen i Villerslev maatte straks efter ophøre, hvad der var trist; de gamles Værk burde have været fortsat. - I alle de Aar, Børnehjemmet bestod, gik Konfirmanderne derfra til Forberedelse i Rosholm og blev konfirmerede af Provst Fibiger.

Denne nød baade som Tilsynsmand og Præst stor Anseelse; Han var en hjertevarm og dygtig Taler af gammelgrundtvigsk Præg, en helstøbt og i bedste Forstand myndig Personlighed. Biskop Kierkegaard satte megen Pris paa ham, og de var gode Venner. Engang besøgte Provst Fibiger Bispēn, medens denne sad i det dybeste Tungsind og sjæleligt Mørke, følede sig, som han selv sagde, fordømt og forbandet. Dybt bevæget, men med den ham egne Myndighed, udrød da Provsten: Læg dig ned paa dine Knæ! Bispēn adlød, og Provsten lagde Haanden velsignende paa hans Hoved, idet han sagde: Saa tilsiger jeg dig alle dine Synders naadige Forladelse i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn; hvorpaa han tilføjede: Det er du døbt til at eje, og Gud fortryder ikke sit Kald og sine Naadegaver. - Det gjorde et saa dybt Indtryk paa Biskoppen, at Tungsindet for en Tid lettede for ham.

Som et Kuriosum skal her meddeles, at Provst Fibigers Fader, Provst Kristian Frederik Fibiger i Jetsmark, vandt ikke liden Anerkendelse ved en Prædiken, som han en Juledag holdt. Themaet var: Hvilken Nytte man kan have af Staldfodring, og Landhusholdningsselskabet tilkendte ham Guldmedalje for det udmærkede Foredrag. - Guldmedaljen var længe i Slægtens Eje, men er det ikke mere.

Provst Fibiger var svagelig de sidste Aar og maatte holde Kapellan. - Han døde 31. Januar 1880 og blev begravet 10. Februar. - Hans Enke, Datter af Stiftsprovst Peter Nicolaj Frost i Ribe, overlevede ham i 8 Aar og boede i et lille yndigt Hus bygget i den østlige Del af Rosholms Have. Hun døde 28. Juni og blev begravet 3. Juli 1888. Begges sidste Hvilested findes i Haring Kirkegaards sydøstre Hjørne; den stedsegrønne Vedbend omslynger deres og Børnenes Gravminder. I Præstegaardshaven, der omfatter 2 Tdr. Land, findes et Par prægtige Kastanietrær; de er plantet som Kærner af de unge Præstefolk, der i 1848 kom til Rosholm, og stammer fra Stiftsprovstens Have i Ribe.

18. *Emil Fibiger* blev Faderens Eftermand som Sognepræst i Rosholm; kaldet til Embedet 10. April 1880 og indsat 30. Maj s. Aar. Han var født i Ribe 21. August 1846, Kand. 20. Juni 1872 (haud I.), blev Kapellan for Sjørring-Thorsted ¹¹/₄ 1873, Skyum-Hørdum ³¹/₇ 1874 og Sognepræst samme Steds ¹³/₄ 1877. I Rosholm virkede han i 16 Aar, indtil han 1896 forflyttedes til Skjelby-Gjedesby paa Falster, hvor han døde 12. Januar 1907. Han stod netop i Præstegaardens Gang færdig til at gaa over i Kirken til Begravelse, da han pludselig sank død om. Han blev ²³/₁₀ 1874 gift med Johanne Marie Josepha Nielsen af København. Bryllupet stod i Rosholm. De havde 5 Sønner, af hvilke Peter Nicolaj Fibiger, f. ¹¹/₁₁ 1875, gift ¹⁴/₇ 1911 med Antoinette Kristine Sophie Valeur f. ¹⁶/₄ 1883, er Tandlæge i Hellerup, medens Johannes Christian Frederik Fibiger, f. ¹⁴/₇ 1878, gift ³¹/₇ 1906 med Agnete Michaelsen, f. ¹⁵/₅ 1885, er Tandlæge i København. Oskar Aage Fibiger, f. ²/₉ 1880, gift ¹⁹/₄ 1908 med Henriette Danielsen, f. ⁶/₄ 1882, er Fabriksbestyrer i København, og Christian Frederik Fibiger, f. ²⁶/₃ 1882, samt Søren Vilhelm Fibiger, f. ¹⁷/₆ 1884, er begge gifte og bor i Amerika. Fru Fibiger flyttede til København, og der døde hun ¹⁹/₃ 1912. Pastor Fibiger var en sjælden begavet Prædikant, og saa vel han som Fruen var meget musikalske og gode Sangere, hvad der for Resten er Tilfældet med hele den Fibigerske Familie.

Begge Fibigerne var Havemænd, og Præstegaardshaven blev i Tiden fra 1850-1900 betydelig udvidet baade i Nord og Øst; der plantedes mange Frugtræer. og et godt Frugtaar kunde disse give flere Tønder god Frugt, baade Æbler og Pærer. - Økonomilejligheden udbedredes, et nyt østerhus opførtes 1885, og den nødvendige Dræning, som provsten havde paabegyndt, blev afsluttet. Altsammen medens E. Fibiger var Sognepræst i H.-S. - Den 28. Oktober 1885 kom de nye Prædiketekster.

19. *Johannes Faurschou*, f. ²⁶/₁₁ 1857, Stud. priv. 1878, Kandidat ²⁴/₆ 1884 med Haud. I., ord. ¹⁰/₁₂ 1884, var først Medhjælper i Thyrsted-Uth i Oktb.-Decbr. 1884, pers. Kapellan s. St. fra ²/₁₂ 1884, derpaa res. Kapellan i Katstrup-Ø. T. ⁴/₆ 1885, Sognepræst i Frøslev-Møllerup ²⁶/₈ 1885 og kaldedes ²¹/₈ 1896 til Sognepræst i Haring-St., hvorfra han, der var svag, tog Afsked ²/₅ 1909. - Har senere, grundet paa Bedring af sit Helbred, vikarieret for syge Præster, har udgivet "Erindringer fra et Besøg i Hjemløses Hjem" (af "Nat og Morgen" 1899), "Til Minde om Pastor Emil Fibiger i Haring-Stagstrup Kirker", 20. Jan. 1907, "Ved Jens Simonsens Jordefærd i Stagstrup ²⁴/₄ 1907", "Ved pens. Lærer Olesens Jordefærd fra Haring Kirke ²²/₇ 1907" (sammen med Kommunalærer G. Olsen, afdødes Søn). Senere udkom et Par Smaabøger "Kaspar Johannes Boye som Salmedigter" og "Moders Navn". Den sidste varmt anbefalet af Pastor Hornbeck, Fredericia.

Faurschou var Søn og eneste Barn af Pastor Andreas Faurschou, f. 1. Januar 1820 (Forældre Proprietær Peter F. og Oline Olesen), Stud. Aarhus 1838, Kand. ^{22/1}1846 (Haud. 1.), Katheket i Lemvig ^{9/9}1857, ord. i Aalborg s. A. ^{6/11}. Sognepræst til Dejbjerg-Hanning ^{6/5}1864; død ^{28/1}1871, gift i Pedersborg ^{4/5}1855 med Eleonora Nancy Marolly, f. ^{27/8}1819 i Kbhvn. (Forældre: Skibskaptejn, Plantageejer i Ostindien Francis Christ. Marolly og Hustru Marie Baumanu).

J. Faurschou døde i Horsens ^{20/7}1920, Bisættelse i Klosterkirken i Horsens og begravet paa Hørdum Kirkegaard, hvor et sjældent Marmorminde betegner hans sidste Hvilested. Han var ugift og alle hans Ejendele deltes efter hans eget Testamente mellem hans mange Venner. Han var i ualmindelig Grad gæstfri og prædikede næsten altid Kærlighedens og Barmhjertighedens Evangelium.

Den 8. Februar 1908 solgtes den til Lærer Yde i Stagstrup bortfæstede Præstegaardsjord til en Privatmand, og Spørgsmaalet om Præstegaardens delvise Ombygning eller mulige Flytning blev brændende. Et Andragende til Ministeriet om det sidste blev afslaaet. ^{21/7}1909.

20. Erik Eriksen, f. i Bøvling ^{25/12}1870, begyndte først at læse 18 Aar gl. Student, Viborg, juli 1893, Kand. 1899 (Laud.), Lærer ved forskellige Skoler i Kbh. og Medarbejder ved Kristel. Dagblad, boede paa Borchs Kollegium. 1902 Præst ved St. Stefans Kirke, ansat med Kirkefondets Medvirken og lønnet af samme med særligt Sognedistrikt som Virkekreds. I Juni 1909 kaldet til Sognepræst i Harring-St. og i August 1918 til Rødby-Ringsebølle. Gift 7. December 1909 med Louise Tryde, cand. mag., f. i København 18. April 1876. 4 Børn: Ellen Margit Eriksen, f. ^{27/9}1910, Knud Eigil Tryde Eriksen, f. ^{21/6}1914, Poul Gunnar Tryde Eriksen, f. ^{5/2}1916, alle fødte i Rosholm, og Gudrun Agnete Tryde Eriksen, f. i Rødby ^{20/11}1918.

Pastor Eriksen oplyser, at Forpagtningsafgiften af Rosholm Aar 1914 udgør:

14 Tdr. Rug efter Kapitelstakst...	158,76 Kr.
70 Tdr. Byg efter Kapitelstakst...	788,90 Kr.
Mælk, 3226 Potter	322,60 Kr.
Pengeafgift	300,00 Kr.
Fodring og Pasning af 1 Hest	200,00 Kr.
Kørsel af Tørv og Kul	17,00 Kr.
6 Tdr. Kartoffler	24,00 Kr.
Gødning, Grus og Sand	<u>30,00 Kr.</u>
I alt	1841,00 Kr.

Under 20. Januar 1916 Meddelelse om Tiende afløsningen; for Harring 10,133 Kr. 50 øre og for Stagstrup 47,345 Kr. 50 øre samt for ½ Kongetiende af Stagstrup 12,080 Kr. 50 øre. Ialt 69,559 Kr. 50 øre. Embedet i III Lønklasse.

Vildsund Kro blev Afholdshotel og indviet 1. Juni 1916; det fik Navnet ”Vildsund Strand”, og næste Aar

- altsaa 1917 - begyndte Afholdelsen af de store Vildsundmøder. - En ny smuk Alterdug, bekostet og udført af Damerne i Præstegaarden, skænkedes til Harring Kirke.

22. Mads Christian Flinholm, f. ^{22/4}1882 i Skovby By, Bregninge Sogn, Ærø, Student fra Odense 1903, Kand. ^{24/6}1909 (Haud II), fra ^{1/1}1910 Sekretær for K. F. U. M. og K. i Holstebro kreds med Bopæl i Struer. ^{23/8}1910 Sognepræst og Skolelærer paa Venø, ^{13/11}1914 Andenpræst for Boddum-Ydby. Bryllup ^{9/10}1910 i St. Hans Kirke, Odense, med Kirstine Poulsen derfra. ^{13/12}1918 Sognepræst til Harring-St. og forflyttet til Aalborg Vor Frue Kirke ^{3/1}1922, hvor han nu er Andenpræst. ^{25/7}1920 fødtes den sidste Rosholmer Poul Jørgen Flinholm. En lille Maaned efter flyttede Familien til det interimistiske Hjem ”Yola” ved Vildsund, bygget i Løbet af Sommeren 1920, og der boede saa Præstefamilien, indtil den i September kunde flytte ind i Stagstrup nyopførte Præstegaard, for kun at være der i 5 Maaneder.

Den ^{19/6}1919 formener Synet, at hele Stuehuset i Rosholm bør ombygges straks, da den østre Ende ogsaa er gammel og brøstfældig, hvilket allerede var udtalt i Pastor Faurschous Tid 1908, og Synet mener desuden, at det er urimeligt at anvende 8000 Kr. til Ombygning af den vestre Halvdel.

I Anledning af Forespørgsel fra Ministeriet afsendtes ^{29/6}1920 følgende Skrivelse:

Menighedsraadene for Harring og Stagstrup tillader sig herved ærbødigst at erklære, at vi maa anse det for det heldigste for Menighedsarbejdet i Pastoratet, at Præsteboligen bliver flyttet fra sin nuværende ucentrale Beliggenhed til Stagstrup Sogn, og at Tidspunktet for Flytningen efter vort Skøn er belejligt nu, da der ellers maa foretages en gennemgribende og bekostelig Restaurering af den gamle Bolig. - I modsat Fald maa vi stærkt betone, at der hurtigst muligt bør gøres noget for, at Præsteboligen kan blive istandsat, da den er aldeles ubeboelig. Disse Udtalelser er enstemmigt vedtaget af begge Menighedsraad.

Harring-Stagstrup Menighedsraad, ^{21/6}20.

P. M. V.

M. C. Flinholm,

Sp. Fmd.

Kirkeministeriet svarede gennem Stiftsøvrigheden saaledes:

I Anledning af en paatænkt Flytning af Rosholm Præstegård i Harring Sogn til Stagstrup Sogn skal man meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at Min. efter at det er oplyst, at en Istandsættelse af den nuværende Præstegaard vil blive uforholdsmæssig dyr, i Overensstemmelse med Provstesyndets og Stiftsøvrighedens Indstilling bifalder den ansøgte Flytning, og at der efter den hoslagt tilbagefølgende Plan opføres en ny Præstegaard i Stagstrup Sogn paa den Byggegrund paa 10.000 Kv. Alen, som det af Sogneraadet og Menighedsraadene nedsatte Udvalg har sikret sig. Det tilføjes, at det er et Vilkaar for den meddelte Tilladelse, at der i Henhold til den af Byggeudvalget overtagne Garanti ikke i Anledning af Opførelsen af den nye Præstegård paaføres Embedet Udgifter til højere Beløb end 30.000 Kr. + 5 % paa Grund af Prisstigning, hvori indbefattet Købesummen for Byggegrunden. Det tilføjes, at Stuehuset i den gamle Præstegaard overlades Udvalget til Nedbrydelse.

Hassing-Refs Herreders Provsti. H. Laursen,
const.

Som Præstebolig er hermed Rosholms Saga ude, men Tirsdagen 26. Jan. 1923 var Præstegaardskom. og Menighedsraadene for Haring-Stagstrup samlede i Rosholm for ifølge Ministeriets Begæring at drøfte Spørgsmaalet og fremkomme med Indstilling om, hvorvidt de til Embedet hørende Jorder, for hvilke Forpagtningen udløber 1. April 1924 til den Tid skal sælges i Henhold til Lov af 4. Okt. 1919 til Husmandsbrug, eller om en Del af Jorden og da hvor meget ønskes bibeholdt ved Præstegaarden.

Til Gaarden, der under Matr. 2 a af Haring er skyldsæt for 4 Td. 4 Skp. $2\frac{3}{4}$ Alb. Hartkorn, formenes at høre ca. 50 Td. Land - Kort og Arealberegning over Præstegaardens Tilliggende findes ikke - nemlig ca. 35 Td. Land Agerjord, ca. 2 Td. Land Grusgrav, ca. 2 Td. Land Mose, Gaardsplads og Have 2 Tdr. Land; 9 Tdr. Land opdyrket Kær. Endvidere findes et mindre Tørveskifte paa ca. $1\frac{1}{2}$ Td. Land, tildels opgravet, beliggende i Engkjær i Stagstrup 4 km. fr. Pg. samt $\frac{1}{2}$ Td. Land beliggende i Præsteg. v. Skel, som er bortforpagtet paa 49 Aar fra 1. Maj 1889 at regne.

Dette Areal er saa ved Udstykningsmøde $\frac{25}{9}$ 1923 og Ombonitering $\frac{12}{10}$ 1923 fordelt saaledes: Rosholm beholder 31,3 ha og Tørveskiftet i Engkær; den nordlige Del af Marken deles i 2 Parceller paa 2,3 og 2,7 ha, der lægges til N. P. Niensens og Chr. Hansens Huslodder. Et selvstændigt Husmandsbrug paa 8 ha afskæres fra Vestsiden, og de 2 smaa Trekanter, der er lejede ud, falder efter Lejemaalets Ophør til de Ejendomme, de ligger ved. 750 kg Halm og 30 Læs Staldgødning afgives inden 1. Juni 1924 til den bortsolgte Parcel paa de 8 ha.

11. Marts 1924 bestemtes Ombygning af Stald og Forpagterbolig til selvstændigt Brug for en Bestyrer, 8. Febr. 1924 underskrevet Købekontrakterne, og 2. April var der Afleveringssyn af Præstegaarden, der forpagtedes bort fra 1. April s. Aar for en aarlig Afgift af ca. 120 Td. Byg efter Kapitelstakst.

Rosholms Navn har festlig Klang. Slægt efter Slægt har levet og virket dér gennem de svundne Aarhundreder. Tusinder er gaaet ud og ind ad de lave Døre. Musikken og Sangen har tonet i mørke Vinterdage og lyse Sommeraftener. Guds Ord har lydt i de stille Stuer, og mangt et Frøkorn af ædel Art er nedlagt i gamles og unges Hjerter. Det hvisker saa sælsomt i de gamle Trækroner, naar du gaar forbi, som hørte du Sukket fra henfarne Slægter og svundne Tider: Forbi! Forbi! Forbi!

(Historisk Årbog for Thisted amt 1928, side 380-396)